

Demokratik uygarlık ve halk cumhuriyeti

Necati Yıldırım

Eleştirmek istediğim kitap eski bir tarihe ait. Ama yazarının Türkiye gündeminde sürekli yer işgal etmesi bu kitabın 2001 yılında yazılmış olmasının olumsuzluğunu ortadan kaldırıyor. İki cilt halinde yazılmış iki kitap var aslında.

Birinci kitabın ismi: *Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa*. Kitabın yazarı: Abdullah Öcalan. Yayınevi: Mezopotamya Yayınları.

İkinci kitabın ismi: *Sümer Rahip Devletinden Halk Cumhuriyetine Doğru*. Kitabın yazarı: Abdullah Öcalan. Yayınevi: Weşanên Serxwebûn.

Toplam 976 sayfalık bu kitapların önemli gördüğüm yanlarını kısa notlar halinde ele alacağım. Amacım, yazarın eski sosyalist kimliğini bilen okuyucuya, yazarın gittiği yeni yolu göstermek. Yeni yol, doğru yol anlamına gelmiyor. Aşağıdaki notlar bunu kanıtlayacaktır.

Avrupa övgüsü

Sosyalistlerin, Avrupa Birliği'ni emperyalist bir örgütlenme olarak gör-

dükleri çok açıktır. Avrupa Birliği ekonomik bir örgütlenmedir; ama politik hedefleri bakımından emekçi halka özgürlük, eşitlik sunmaz. Sadece liberal solcular bu örgütlenmeyi ilerici-demokratik bir kuruluş sayarlar ve Avrupa Birliği'ne katılmayı amaç haline getirirler. Yazarımız da liberal solcular gibi düşünüyor ve şöyle yazıyor:

*“Türkiye'nin kuruluş esprisi ve mantığına da ters oligarşik kilitlenmeyi aşmayı, sınırlı da olsa barış ve demokrat birlik çözümüne dayalı bu platformun **AB üyeliğine de katkıda bulunmasını yanlış bulmuyor** ve komplekse düşmüyorum. Avrupa ileri konumdadır.”¹*

*“Bu noktada **Avrupa'nın üstünlüğü**, uzun deneyimlerden sonra vardığı demokratik siyasete ve her tür özgürlüksel ifadeye kapıyı alabildiğine açık tutmasıdır.”²*

*“Demokrasinin en çok geliştiren özellikte bir rejim olduğu Avrupa uygulamalarıyla açığa çıkarken, gittikçe amaç edinilen en **çağdaş bir uygarlık kurumu** haline gelmektedir. Bu anlamda çağımıza **demokratik uygarlık çağı** denmesi bir hakikati ifade etmektedir.*

(...)

*Avrupa'nın üstünlüğü esas olarak bu çözüm tarzıyla yakından bağlantılıdır. Nereden bakılırsa bakılsın, **daha insani, bilimsel ve tüm yurttaşların çıkarını gözetten** bir model olduğu için, çözüm üreten en **verimli sistem** olduğu tartışmasızdır.”³*

Özcesi, yazar Avrupa Birliği'ni Demokratik Uygarlık olarak görüyor. Türkiye'nin bu birliğe katılmasını istiyor. Avrupa Birliği'ne katılmayı demokratik uygarlığın ölçütü haline getiriyor. Avrupa'nın emperyalist amaçları yazar için önem taşıyor. Avrupa demokrasisinin, hukukunun burjuva düzmece karakteri onu ilgilendirmiyor. Kitabın değişik yerlerinde Avrupa hukukunu, insan haklarına verdiği önemi övüp duruyor. Yazar, Demokratik Uygarlık olarak adlandırdığı bu sistemi bütünüyle kapitalist sistem içinde görmüyor. Bu uygarlığı kapitalizmi aşan olumlu bir uygarlık olarak yorumluyor. Yazarın şu sözleri bunu gösteriyor:

*“Avrupa uygarlığının geliştirilmesinde önemli katkısı bulunan **çağdaş demokratik uygarlığı**, çözümleyici bir gelişme aşaması olarak olumlu değerlendiriyorum. Bunu **tümüyle kapitalist sistem çerçevesinde değerlendir-***

¹Abdullah Öcalan, *Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa*, Cilt I, Mezopotamya Yayınları, 2001, s. 12. (Yazıdaki vurgular bize aittir.)

²Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 16.

³Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 367.

miyorum; insanlık tarihinin ortak mirası olarak yüksek değer biçiyorum.”⁴

Kapitalizme bakış

Kitabın kimliğini asıl olarak kapitalizme bakış oluşturuyor.

Yazara göre kapitalizmin ideolojik kimliğinde insana değer verme var. İnsanı bir değer olarak öne çıkarma var. Hümanizm (insancılık) var. Kapitalist uygarlık yazarın gözünde insanı yücelten bir toplum oluyor. Yazarın şu sözleri bunu gösteriyor.

“Kapitalist uygarlığın ideolojik kimliğinde insana değer verme, insanı öne çıkarma, yani hümanizm ilkesi, üçüncü önemli özelliği teşkil etmektedir. Daha önceki tüm çağların toplumsal biçimlenişlerinde insan adeta yutulmuş gibidir.”⁵

Yazar kapitalizmin savunucularıyla açıkça aynı yere düşmemek için bu “insana değer veren toplumun” içinde bulunduğu tehlikelere de işaret etmeyi unutmuyor. Şüphesiz ki, kapitalizmin demokrasisini olumlayarak:

*“Kapitalizmin ideolojik kimliği ve moral yapısı şekillenirken, gerçekten **bilimsel yanı ağır basan, bireyi esas alan ve insanlığı yücelten** bir temele sahip olduğu açık olmakla birlikte, her tür tehlikeyi bağrında taşıyan bir karakteri de barındırdığı daha doğuşunda kendini ele vermektedir.”⁶*

Yazarın, kapitalizmin “insanı yücelttiğinden” kuşkusunu yok. Kapitalizmin her şeyi – insanın kendisini bile – meta (mal) haline getirerek insanlığı aşagılayan bir üretim tarzı olduğunu görmüyor yazar!

Yazara göre, kapitalist üretim sistemi insanlık tarihinin zirvesidir.

*“Bilimsel zihniyet, bireysel yaratıcı ruh ve **insanlığı öne çeken yanıyla** üretimde kendini kanıtlayan yanı bir araya geldiğinde, **kapitalist toplumun üstünlüğü tartışmasızdır.**”⁷*

Yazar satır aralarında kapitalizmin kimi olumsuzluklarından bahsediyor. Ama bu olumsuzlukları giderecek çözümü de bulmuş. Kapitalizmin olumsuzluklarına karşı çözüm yine “küreselleşmiş” kapitalizm(!) Yazar diyor ki:

⁴Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt II, s. 391.

⁵Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt I, s. 348.

⁶Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 351.

⁷Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 356.

*“Günümüz koşullarında **kapitalizmin çıkar bencilliği** tersine bir gelişmeyle, **küreselleşmeyle telafi edilmeye çalışılmaktadır.**”⁸*

“Küreselleşme”nin kapitalizmin daha fazla uluslararasılaşması olduğunu, insanlıkdışılığını bütün dünyaya yayması olduğunu göremiyor yazar.

Yazarımız ABD’ye “küreselleşme” eyleminde özel bir rol biçiyor. ABD’yi dünyayı yeniden feth etmek isteyen SON emperyalist güç olarak görüyor. ABD (Avrupa değil!) dünyayı son emperyalist güç olarak olgunlaşmış kapitalizme açacaktır. Ama ABD insan hakları ve demokrasiye bağlanarak bu görevini yapmaktadır. Böylece kapitalizm talancı niteliğinden uzaklaşmış olacaktır. ABD artık rejim ayrımı yapmaktadır; desteğini demokrasiden yana kullanmaktadır. Yazarın sözleriyle şöyle:

*“**ABD, belki de uygarlık tarihinin son emperyalist gücü** olarak dünyayı olgunlaşmış kapitalizme tümüyle açarak, tarihi misyonunu başarıyla oynayacaktır:*

(...)

*Özellikle daha önceki rejim ayrımı yapmadan işbirlikçilere verdiği desteği giderek daha çok insan hakları ve demokratik gelişmelere bağlamaya çalışmaktadır. **Zaten kapitalizmin talancı karakterden uzaklaşması buna bağlıdır.**”⁹*

Demek ki, ABD küreselleşme” yoluyla (siz emperyalist işgal diye okuyun) demokrasiyi dünyaya yaymaktadır. ABD’nin talancı niteliğinden uzaklaştığını söylemek, emperyalizmin doğasından hiçbir şey anlamamak değil midir? ABD egemenleri de “ABD’yi demokrasi havarisi” olarak sunmuyorlar mı? Sonra ABD niçin “son emperyalist güçtür? Avrupa ülkeleri emperyalist değil mi? Yazarın bakış açısıyla Avrupa ülkeleri, emperyalist değil. Peki ne? Yazarın övdüğü ve varmak istediği **ÇAĞDAŞ DEMOKRATİK UYGARLIK**. Yazar bu uygarlığı, onun demokrasisini sınıfsal olarak analiz etme zahmetine katlanmıyor. Bu ülkelerdeki demokrasinin aslında birer burjuva diktatörlüğü olduğunu görmüyor. Yazar, her demokrasinin sınıfsal bir dikta olduğunu bilmiyor veya unutmuş.

Yazarın kapitalizmi olumlamasında Avrupa’ya biçtiği değer, ABD’den üstündür. Öyle ki, Avrupa ordusunun kurulmasını istemektedir yazar. Bu Avrupa ordusu ne yapacaktır? Barışı kalıcı kılmaya çalışacaktır(!) Diyor ki yazar:

⁸Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 359.

⁹Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 380.

*“Avrupa ordusu girişimi bu çıkmazdan kurtulma niyetini ifade etmektedir. Bu, daha küçük ve yerel anlaşmazlıklara karşı bir müdahale gücü olarak düşünülmektedir. Buna **barışı kalıcı kılmanın operasyonel gücü** de denilebilir.”¹⁰*

Yazara göre yeni bir paylaşım savaşı (dünya savaşı) artık gereksizleşmiştir. Sermaye kârını korumak için şimdi barışı korumaya yönelecektir.

*“Ama kârı tehdit etme riski çok arttığından, aynı yasa gereği bu sefer **barışı** zorlamaktadır. Kâr ve teknik arasında kurulan bu denge, objektif olarak yeniden **büyük paylaşım savaşlarını gereksiz kılmıştır.**”¹¹*

Emperyalistler arası rekabet sürdürükçe yeni bir dünya savaşı ihtimalinin var olduğunu Lenin’in söylediğini hatırlayalım. Emperyalizm yok edilmeden paylaşım savaşları yok edilemez. Yazar böyle düşünmüyor.

Sınıf savaşı

Peki, kapitalizmdeki sınıf mücadelesi ne olacaktır? Yazarımıza göre klasik ulusal kurtuluş savaşları rolünü tamamlamıştır. Yani ulusal kurtuluşlar anlamsızlaşmıştır. Ülke içindeki sınıf mücadelesi de barışçıl araçlarla yürütülebilir noktaya erişmiştir. Yazarın sözleriyle söylersek:

*“Klasik **ulusal kurtuluş savaşları** da esasta amaçlarına ulaşarak **rolünü tamamlamış** sayılmaktadır. İçteki **sınıf savaşları demokrasiyle, barışçıl araçlarla sürdürülebilir** düzeye indirgenmiştir.»¹²*

Peki, dünya üzerindeki sınıf mücadelesi ne olacaktır? Kapitalizmle onu yıkmak isteyen güçler uzlaşacaktır. Barış içinde, demokratik rejim altında taraflar kendi geleceklerini özgürce tayin edeceklerdir. Demokratik uygarlık da bundan başka bir şey değildir. Tabii ki yazara göre böyle. Diyor ki yazarımız:

*“Tarih 20. yüzyılın sonlarında bir tarafın mutlaka zaferine değil, her **iki tarafın uzlaşmasına** uygun bir durumun doğuşuna tanıklık etmektedir. Uygarlık tarihinde ilk defa **sınıflı toplum güçleri**, eşit koşullarda olmasalar da, **barış içinde** ve en geniş bir demokratik rejim altında kaderlerini serbestçe tayin etmede **uzlaşmış** gibidirler. Demokratik uygarlık bir hayal değil, **hakikattir.**”¹³*

Özcesi sınıf mücadelesi hem ülke içinde, hem dünyada anlamını yitirmiş-

¹⁰Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 381.

¹¹Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 382.

¹²Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 381.

¹³Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 387.

tir. “Tarihin sonu” kavramı bu biçimde kavranırsa doğru olur:

“Uygarlığın sınıf karakterine dayalı özelliklerinin sonuna gelindiğinden bahsetmek gerçekçi bir yaklaşımdır. Eğer tarihi sadece sınıf mücadelesinden ibaret sayarsak, bu anlamda tarihin sonuna gelindiği kavramı da anlam taşır.”¹⁴

Yazarımızın iyimser fantezilerinin tersine gerçek şudur:

- Emperyalizm var oldukça ulusal kurtuluş savaşları hep gündemde olacaktır.
- Sınıflar dünyada varlığını koruduğu sürece sınıf mücadelesi hem ülke içinde, hem dışında devam edecektir, devam ediyor. Hem de hiç barışçıl biçimde değil! Ülkeye ve dünyaya bakmak gerçeği görmek için yeterlidir.

İsyan - şiddet

Yazar “Demokratik Uygarlık” koşullarında (bize göre emperyalizm koşullarında demek lazım) toplumsal sorunların şiddet kullanılmadan çözülebileceğine inanıyor. Bunun gerekçesini de bilimsel-teknik devrimin askeri yöntemleri verimsiz kıldığına, askeri çözümlerin pahalı olduğuna bağlıyor. Ve şöyle yazıyor:

“Bu durumda siyasi yöntemlere ağırlık vermek çağın bir kuralı haline gelmektedir. Şüphesiz bunda askeri yolların pahalıya patlaması ve verimli olmaktan çıkması temel rol oynamaktadır. Dolayısıyla mevcut toplumsal sorunları demokratik kriterlere göre çözümlenmek temel yöntem olmaktadır.»¹⁵

Dünyamıza bir bakalım: ABD, Avrupa Birliği, toplumsal sorunları şiddete başvurmadan mı çözüyor? Irak’ta, Afganistan’da işgali ve şiddeti emperyalizm kullanmadı mı? Libya’da şiddeti kullanarak iktidarı ele geçiren emperyalizm değil mi? Bugün Suriye’de muhalifleri silahlandırarak şiddet yöntemiyle iktidarı devirmek isteyen emperyalistler değil mi?

Yazar bir hayal dünyasında yaşıyor; gerçeğin yerine kendi hayallerini koyuyor. Yazar bu yanlış saptamayı belirli bir amaca erişmek için yapıyor. Amacı ne? Artık devrimci-isyancı örgütlenmelerin geçersizleştiğini, başarılı olamayacaklarını kanıtlamak istiyor. Bu nedenle şöyle yazıyor:

“Bu durumda devreye giren devrimci ve isyancı örgütlenmeler, aşırı güç dengesizliği ve stratejik dostlardan yoksunluk nedeniyle başarılı olamamak-

¹⁴Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 389.

¹⁵Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt II, Weşanên Serxwebûn, 2001, s. 24.

ta, çözümsüzlüğe çare olmayı başaramamaktadır.”¹⁶

Devrimci-isyancı örgütler gereksizse, devrim ve isyanlar da bu mantık çerçevesinde gereksiz oluyor. Yazarın vardığı sonuç bu!

Sosyalist toplumu devrimsiz, zora dayanmadan kurmak istiyor yazar. Zora dayalı emekçi diktalarına karşı olduğunu belirtiyor. Öyle ki, kapitalist devlet zor kullansa da, sosyalistlerin zora başvurmamasını istiyor. Diyor ki:

“Sosyalist toplum, eski toplumu ve devleti aşma sorununu zora dayalı ve emekçi diktatörlükleri biçiminde ortaya koyamaz. Saldırgan sömürüyü ve güç kazanmayı esas alan her tür zor, emekçilerin ideolojik bakış açılarında yer alamaz. Karşıdaki en kaba zora dayalı bir devlet de olsa, onu zorla yıkmayı esas alma bu ideolojik sistemle çelişir.”¹⁷

Devrimin kendisinin “zor” içerdiğini Marksizm açıkça belirtir. Egemenler kendi gönüllerinin rızasıyla iktidarı bırakmazlar. Yığınların zora dayanan gücü olmadan şimdiye kadar bir tane bile devrim olmamıştır. Marksizm barışçıl devrimi teorik bir olasılık olarak kabul eder. Ama burada bile yığınların zora dayanan gücü olmadan bu teorik olasılık pratiğe dönüşemez. Şimdiye kadar dönüşmemiştir de! Zoru dayatan proletarya değildir, burjuvazidir. Proletarya, kendisine zor kullanan gücün karşısına kurbanlık koyun gibi boynunu uzatamaz.

Sınıfları kim ortadan kaldıracak?

Yazara göre sınıfları “teknik” doğurmuştur. Demokratik Uygarlık, tekniği geliştirdikçe sınıfları ortadan kaldıracaktır. Kapitalizmin gelişimine paralel ortaya çıkan bilimsel teknolojik devrim sınıfsallaşmanın maddi temelini ortadan kaldırmaktadır. Yazar bu saptamasını şu açık sözlerle ifade ediyor:

“Teknik, sınıflaşmayı doğurduğuna göre, belli bir gelişme seviyesinde onu aşacak olan da ancak yine teknik olabilir. Tarih, her teknik gelişmenin sınıfsal farkları daralttığını ve özgürlük imkanlarını artırdığını netçe kanıtlamaktadır:

(...)

20. yüzyılda gerçekleşen bilimsel-teknik devrimlerin belki de en önemli tarihsel sonucu, sınıflaşmanın maddi temelini ortadan kaldırmasıdır.”¹⁸

“Teknik temel sınıflaşmayı değil, sınıfsızlaşmayı geçerli kılmaktadır.

¹⁶Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 30.

¹⁷Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 138.

¹⁸Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt I, s. 392.

(...)

Teknik, sınıflı toplumun inkarını gerektirmekte; sınıflı toplumdaki meslek toplumuna, yeni bir toplumsal kategoriye doğru zorlamaktadır. Çağdaş demokrasinin altyapısı, teknik temelin sınıflı toplumu bir zorunluluk olmaktan çıkarmasına dayanmaktadır.¹⁹

Marksizmle ilgisi olmayan birisinin söyleyebileceği yukarıdaki görüşleri eleştirmeye gerek yok! Sadece belirtelim ki, sınıfların ortaya çıkışının altında yatan temel neden teknik değil, toplumsal işbölümüdür. Ortaya çıkan artı-ürüne egemen kesiminin, üretenler zararına el koymasındır. Ayrıca bilimsel teknolojik devrimle sınıf farklarının azaldığını söylemek yaşadığımız bugünkü dünyanın gerçeklerine terstir.

Kapitalizmi devirecek bir özne (proletarya) olmadan sınıflar kendiliğinden (evrimci yolla) ortadan kalkmaz. Proleter devrim yapılmadan sınıfların yokoluşu hazırlanamaz. Yazar doğal olarak devrimler çağının kapanmış olduğunu söylemiş oluyor. Yazarımız bunu belirtiyor:

“Gerekli olanın kanlı devrimler olamayacağı, daha doğrusu teknik temelin bu yöntemi de gereksiz kıldığıdır.”²⁰

O halde bugün içinde yaşadığımız “demokratik uygarlık çağından”, sosyalizme evrimsel olarak, devrime gerek olmadan geçilecektir. Diyor ki yazar:

“Devrimle, zorla, karşı-devrimle sosyal olgular belki engellenir, ama ortadan kaldırılamaz. Dolayısıyla teşkil edildikleri toplumlar da hem alt hem üstyapılarıyla ancak teknik gelişmeler kaçınılmaz kıldığında ortadan kalkar veya başka bir toplumsal biçime dönüşürler.”²¹

“Toplumun dönüşüm yasaları ancak genel evrim kuramının çerçevesi içinde olabilir.

(...)

Sınıfların ve her türden toplumsal olguların ortadan kaldırılması veya dönüştürülmesi zorla değil, ancak teknik ve bilimsel seviyenin değişmesiyle mümkündür.”²²

Bir zamanlar “Avrupa komünizmi” bu görüşlerden daha mantıklısını savunmamış mıydı? Sonucu gördük! Sınıfları “teknik” gelişimin kaldıracağını düşünmek, kapitalizmi anlamamaktır. Yazarın sınıfsız toplumu savunulara

¹⁹Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 402.

²⁰Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 395.

²¹Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 401.

²²Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 402.

önerdiği çözüm, kapitalizme karşı savaşmak değil, oturup “tekniğin” gelişmesini beklemektir. Hadi daha açık söyleyelim; yazarın “Demokratik Uygarlık” dediği şey bize göre kapitalizm olduğuna göre, kapitalizmi ve onun demokrasisini desteklemektir.

Proletarya diktası

Marksizm sınıfları ortadan kaldırmak için proletarya diktasının gerekli olduğunu söyler. Sınıfları, tekniğin ilerlemesiyle evrimci biçimde ortadan kaldıran yazar için, proletarya diktasına karşı çıkmak bir zorunluluktur. Yazar da öyle yapıyor; proletarya diktasına, yani proleter demokrasiye karşı duruyor. Diyor ki:

*“Fakat **proletarya diktatörlüğü** gibi soyut ve her anlama çekilebilecek bir devlet modeli kabul edilince, Marksizm kendini eski toplum ve devletin batağında bulmaktan ve **boğulmaktan** kurtaramadı.”*²³

*“Kutsal devlet fikri ve temel özü olan baskı ve zorla çalıştırmayı **'proletarya diktatörlüğü'** olarak sunmanın kendini aldatmaktan başka bir anlam içermediği geç de olsa anlaşılmıştır. Elbisesinin yırtılması, kendisinin parçalanması olarak anlaşılmıştır.*

***Proletarya diktatörlüğünün** kelime olarak emekçilerle ilişkisi olabilir. Fakat **tüm diktatörlüklerin sömürüyle bir ilişkisi vardır.** Diktatörlüğü bir gün bile sürdürmek, sömürüye alet olmak demektir.”*²⁴

*“Sonuç olarak, **proletarya diktatörlüğünün sosyalist toplumun aracı olarak başarıyla kullanılamayacağı kanıtlanmıştır.**”*²⁵

Proletarya diktasını bir gün bile sürdürmenin sömürüyü sürdürmek olduğunu söyleyen bir yazara bu diktanın anlamını anlatmak gerekmez. Marx, Engels, Lenin niçin bu diktanın zorunlu olduğunu değişik yerlerde uzunca anlatmışlardır. Özeti şudur: Kapitalizmden sınıfsız topluma proletarya egemenliği olmadan geçilemez. Dolayısıyla sınıflar ortadan kaldırılamaz. Bu nedenle proletarya iktidarı ele geçirip, burjuva devlet mekanizmasını parçaladıktan sonra proleter devlet biçimini kurmak zorundadır. Devletin sönmesine (sınıfların ortadan kaldırılmasına) giden yol buradan geçmektedir. Proleter devletin kendisi sönecektir, sınıflı toplum doğacaktır.

²³Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt II, s. 129.

²⁴Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt I, s. 391.

²⁵Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt II, s. 136.

Devlet nasıl ortadan kalkacak?

Bilindiği gibi Marksizm devletin varlığını ve yokoluşunu sınıfsal olarak çözümler. Devletin ortaya çıkışının temelinde sınıfların varlığı yatar. Sınıflar ortadan kalkmadan devlet sönmez, yok olamaz.

Marksizme göre sosyalist devrim, proletarya devletini yaratır. Burjuva devletini parçalayarak ve proletarya diktatörlüğünü kurarak bunu yapar. Proleter devlet sınıfları ortadan kaldırarak kendini sönümlenme sürecine sokar. Kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında bu görev dünya çapında tamamlanır. Sosyalizm bir sınıfsız toplum olarak varlığını ortaya koyar.

Yazarın proletarya diktasını (proleter demokrasiyi) inkâr ettiğini göstermiştik. Sınıfların yok olmasını sosyalist devrime değil, tekniğin gelişmesine bağlamıştı yazarımız.

Bu yanlış görüşlerin doğal sonucu olarak, bir sınıf örgütü olan devletin de kendiliğinden ortadan kalkacağını söylemiş olmaktadır. Yazar, teorisini bu sonuca bağlıyor. Şöyle yazıyor:

“Çağdaş demokratik uygarlıkta devlet yıkılarak ve parçalanarak değil, yavaş yavaş hurdalık bir malzeme konumuna getirildikten sonra tarihin çöp sepetine atılmaktadır. Doğrusu ve gerçekleşir olanı da budur.”²⁶

Demek ki, sosyalist devrime, burjuva devletini parçalamaya gerek yok! Burjuva devleti, teknik gelişime bağlı olarak kendiliğinden ortadan kalkacaktır. Kautsky’i, Lenin tam buradan eleştirmemiş miydi? Bu görüş, yazar ile Kautsky’i aynı zeminde birleştirmektedir.

Sovyetler Birliği’nin yıkılışı

Yazar, Sovyetler Birliği ve benzeri ülkeleri reel sosyalist ülkeler olarak görüyor. Yani bu ülkelerde yaşanmış bir sosyalizm olduğunu düşünüyor. Bu reel sosyalizmin yıkılışını da “kaba materyalist yaklaşımlara” bağlıyor. Diyor ki:

“Kaba materyalist yaklaşımlar reel sosyalizmin erken çözümlüşünün en temel nedenidir.”²⁷

Yazarın yanıldığı birinci nokta, bu ülkelerde sosyalist üretim biçiminin olduğudur. Oysa bu ülkeler, kapitalizm ile sosyalizm arasına sıkışmış geçiş toplumlarıdır; sosyalizm ismini hak etmezler.

İkincisi, yazarın “reel sosyalizm” dediği ülkelerin yıkılışını “kaba mater-

²⁶Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt I, s. 454-455.

²⁷Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 336.

yalist yaklaşımlara” bağlaması hiçbir şey anlatmıyor.

Yazarın iddia ettiği gibi bir sosyalizm olsaydı –ki bu bir üretim tarzıdır– böyle havadan sudan bir nedenden dolayı yıkılmazdı.

Yazar bu söylemini kendisi de yetersiz bulmuş olacak ki, yeni nedenler bulmaya çalışıyor. “Sosyalizm”, birey-toplum ikilemini kavrayamadığı için yıkıldı, diyor. Ama buradaki mantığı tersten işliyor. Kapitalist toplumun, sosyalist toplumdaki üstün olduğu kavratılmamıştır, diyor. Yazarın inanılmaz görüşü şu:

“Bilimsel olduğuna dair büyük iddia taşıyan muhalif akım olarak sosyalizmin, kapitalizm çözümlemelerinin yeterli olmadığı açığa çıkmıştır.

(...)

*Genelde toplumu, özelde birey toplum ikilemini kavramaktan uzak kalmıştır. **Kapitalist toplumun sosyalist topluma, kapitalist bireyin sosyalist bireye üstünlüğü aşılanmamıştır.**”²⁸*

Acaba yazar tersini mi söylemek istiyor? Anlaşılmıyor. Gerçi hangi biçimde anlaşılırsa anlaşılırsın, her bakımdan savunulamaz bir neden bulmuş oluyor. Yıkılan bu toplumlarda yeteri kadar sosyalizmin ve bireyin, kapitalizmin bireyinden üstün olduğu propaganda edilmiştir. Yazar tersinin mi yapılmasını istiyor? Yazarın kendini yanlış ifade ettiğini kabul edelim. Fakat yine de yazar bize tarihsel gelişime dayalı açıklayıcı bir neden sunmuş olmuyor.

Yazarın kafası o kadar karışık ki, “sosyalist sistemin” kapitalizme karşı bir uygarlık oluşturamadığından yakınıyor önce.

*“Kapitalist sisteme karşı oluşan sosyalist ideoloji ve yol açtığı **sosyalist sistem**, farklı bir uygarlık haline gelmeyi başaramamıştır.”²⁹*

Buradan yine anlıyoruz ki, yazarımız yıkılmış ülkeleri “sosyalist” ve onların birliğini “sosyalist sistem” olarak görüyor. Daha önce belirttiğimiz gibi dünyamız henüz ne sosyalizmi, ne de sosyalist sistemi gördü. Kurulmayan sosyalizmin, kapitalizmden üstün bir uygarlık oluşturması zaten düşünülemez. Bunu geçelim.

Yazar yukarıda yaptığı tespitin hemen altında kendini inkar eden şu satırları yazıyor:

*“İster ideolojik kimliğinden kaynaklısın, ister bir **erken doğum** veya*

²⁸Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 326.

²⁹Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 413.

yaptığı yanlışlıklar sonucu olsun, emekçilerin ve halkların özgürlük ve eşitlik istemlerini farklı bir uygarlıksal gelişmeye dönüştürememiştir. Bu yönlü iddialarına rağmen, sonuçta bir **devlet kapitalizminden** öteye varamamıştır.”³⁰

Şaşırtıcı! Yazar, şimdiye kadar “sosyalizm” olarak isimlendirdiği ülkeleri bir çırpıda “devlet kapitalizmi” olarak damgaladı. Sosyalizm ile devlet kapitalizmi aynı şey mi?

Ayrıca dikkat edelim; yazarın, Ekim Devrimi’nin erken bir doğum olduğuna dair kuşkusu da var. Oysa hiçbir devrim erken doğmaz. Tarihsel koşullar ve özneler onu tam zamanında doğurur. Komünist öznelerin umutları erken veya geç olabilir. Ama nesnel koşullar, kafalarda yaratılamaz.

Sovyetler Birliği ve benzeri ülkelerin sosyalist olmadıkları bir gerçektir. Ama bu ülkelerin devlet kapitalizmi olmadıkları iki kez gerçektir. Yıkılan, kapitalizmden sosyalizme geçiş toplumlarıdır. Yerine gelen ise kapitalizm! Eğer daha önce Sovyetler Birliği kapitalizmin bir biçimini (devlet kapitalizmini) temsil ediyorsa, yıkıntıdan sonra ortaya çıkan kapitalizm nedir? Savunulamayacak sonuç şudur: Şimdi yaşanan kapitalizm, eski devlet kapitalizmini yıkmıştır.

Marksizme eleştiri

Yazarımızın şimdiye kadar özetlediğimiz görüşlerinden sonra hiç kimse onun Marksist olduğunu söyleyemez. Zaten yazarın da böyle bir iddiası yok. Eski dönemde “Marksist-Leninist” olduğunu defalarca yazmıştı. Ne var ki, bu görüşleriyle birlikte Marksizmden tamamen kopmuş oluyor.

Marksizmden kopan her yazarın yaptığı ilk iş, Marksizmi orasından burasından eleştirmektir. Yazarımız da geleneği bozmuyor, Marksizmi eleştiri tahtası yapıyor. Yazara göre, Marksizm devletin kökenindeki ideolojik gücü çözümleyememiş. Dine, “toplumun afyonudur” demiş. Bir “ilahiyat” tahlili gerekiyormuş. Yazar bunları şöyle ifade ediyor:

“Marks’ın teorisi bilimselliğe değerli katkılarda bulunmuştur. Ama bana öyle geliyor ki, devletin kökenindeki ideolojik gücü basit bir yansıma olarak değerlendirmesi, teorisinin en ciddi eksik ve o denli de tehlikeli yanındır. Çok sıradan ve basitmiş gibi dine “toplumun afyonudur” deyip geçmesi, bir türlü başarıya gidememesinin de temel nedenlerinden biridir.”

Marx’ın “din, halkın afyonudur,” saptaması kadar din gerçeğini açıklayan bir aforizma herhalde yoktur. Ancak yazarın bu sözün söylendiği eseri

³⁰Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 413.

okumadığı görülüyor. Okusaydı Marx'ın bu sözünün iddia ettiği gibi geçer-ken söylenmiş basit bir söz olmadığını anlardı. Marx şöyle diyor:

“Dinsel üzüntü, bir ölçüde gerçek üzüntünün dışavurumu ve bir başka ölçüde de gerçek üzüntüye karşı protesto oluyor. Din ezilen insanın içli ezgisini, kalpsiz bir dünyanın sıcaklığını, tinin dıştalandığı toplumsal koşulların tinini oluşturuyor. Din, halkın afyonunu oluşturuyor.

Halkın aldatıcı mutluluğunu olarak dini ortadan kaldırmak, halkın gerçek mutluluğunu istemek anlamına geliyor. Halkın kendi durumu üzerindeki yanılsamalardan vazgeçmesini isteme, halkın yanılsamalara gereksinim duyan bir durumdan vazgeçmesini istemek anlamına geliyor. Öyleyse dinin eleştirisi, dinin aylasını oluşturduğu bu gözyaşları vadisinin tohum halindeki eleştirisi anlamına geliyor.”³¹

Marx dini gerçek hayatın acımasızlığı karşısında insanların sığındığı sahte bir sıcaklık, aldatıcı bir mutluluk olarak tanımlıyor. Dini bu anlamda yani aldatıcı da olsa insanların acılarını dindirdiği için afyon yani acı dindirici olarak tanımlıyor Marx.

Marx bu nedenle halkın aldatıcı mutluluktan kurtulup gerçek mutluluğa kavuşması için dinin ortadan kaldırılması gerektiğini söylüyor. Yazar Marx'ın bu yazdıklarından, din ve devlet ilişkileri, dinin egemenlik aracı olarak kullanıldığı konusundaki yazdıklarından, din ve yabancılaşma konusundaki görüşlerinden habersiz olmalı ki Marx ve Engels'in din konusundaki görüşlerini sadece bir slogandan ibaret sanıp, hafife alma yoluna sapıyor.

Yazar, Marksizmi eleştirmeye devam ediyor. Toplum biçimlerinin gelişimi konusunda Marx'ın yanlış olduğunu düşünüyor yazarımız. Bu konuda Marx ve Hegel arasında farklılık değil, bir aynılık görüyor. Diyor ki:

“*Bu anlamda Marks'ın diyalektik materyalizmiyle Hegel'in diyalektik idealizmi arasında fazla bir fark yoktur.*”³²

Oysa Hegel, toplum gelişimini idealist biçimde (Tin'in gelişmesi yoluyla) açıklar. Marx ise maddeci biçimde. Marx'ın *Kapital*'i bunun en güzel örneğidir. Ama yazarımız bu kitabı eksik ve yöntemsiz bulmaktadır. Şöyle ki:

“*Sümer tapınak kültürünü çözümlmek, Marks'ın Kapital çözümlemesinden daha öncelik taşımaktadır. Kapital çözümlemesi kendi başına çok bü-*

³¹Karl Marx. *Hegel'in Hukuk Felsefesi'nin Eleştirisine Katkı. Giriş.* (Çev. Kenan Somer). Karl Marx. *Hegel'in Hukuk Felsefesi'nin Eleştirisi* içinde. Ankara, 1997: Sol Yayınları. s. 191-192

³²Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 54.

yük eksiklikler ve yöntemsizlikler içermektedir.³³

Burjuva biliminsanları bile Marx'ın kapital çözümlemesi karşısında çaresiz kalmaktadır. Yıllardır Marx'ı yıkmak için uğraşmaktadırlar. Sonuç Marksizm lehinedir. Ayrıca yazar Marx'ın kapital çözümlemesi karşısına, kendi çözümlemesini koyamamaktadır.

Yazarımız diyalektik ve tarihsel materyalizmin yasalarının topluma uygulanmasına karşıdır. Yazarımıza göre, Marksizm bunu yaparak yanlış yapmaktadır. Ayrıca yazarımıza göre Marksizm bu yasaları özellikle kapitalizme uygulayarak yöntem hatası yapmaktadır. Yazarın sözleriyle şöyle:

*“Bu anlamda diyalektik ve tarihsel materyalizmin yasaları, toplumun ilerleme yasaları haline gelir. Marksizm daha çok bu yasaları kapitalist uygarlaşma sürecine uygulayarak çözümlemelere gitmiştir. Bana göre eksik olduğu kadar, vahim yanlışlara yol açabilecek bir yöntem hatasıdır.”*³⁴

Tarihsel materyalizm, Marksizmin en önemli yanlarından biridir. Tarihi ve toplumları maddeci biçimde çözümler. Tarihsel materyalizmi ortadan kaldırırsanız, elinizde sadece idealist toplum yasaları kalır. Yazarımız Marksizmi gövdesinden kesmek istiyor.

Evet, Marx kapitalizmi çözümlemeye yönelmiştir. *Kapital* bunun üzerine kurulmuştur. *Grundrisse* de öyle!

Marx bunu bilinçli bir yöntemle yapmıştır. Kapitalizmin toplumsal ilişkilerini anlamamızı, sağlayan yasalar, aynı zamanda geçmiş üretim ilişkilerini anlamamıza hizmet eder. Marx bunu *Grundrisse*'de çok anlamlı bir biçimde ifade etmiştir:

*“İnsan anatomisi, maymun anatomisi için bir anahtardır.”*³⁵

Maymun insanlığın geçmişini, insan ise bugünü temsil eder. Bugünkü insanı anlamak anahtardır. Bu insanı anlarsanız, geçmiş insanı da anlarsınız. Bugünkü kapitalist üretim biçimini çözümlerlerseniz, geçmiş üretim biçimlerini çözümlerlerken anahtar elde edersiniz. Yazar bu anahtar görmüyor.

Yazarımızın iddiası büyük! Eğer Marksizm yazarın isteği yönünde eleştirilip düzeltilmezse, Marksizmin, kapitalizmin bir oyuncağı olacağından söz ediyor. Bu yapılmazsa Marksizm ahlaken geri kalmış. Ayrıca proletarya diktatörlüğü

³³Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 395.

³⁴Abdullah Öcalan, a.g.y., s. 158.

³⁵Karl Marx, *Grundrisse*, Cilt I, Sol Yayınları, 1999, s. 42.

teorisinden vazgeçilmeliymiş. Bu teori kapitalizmce kullanılan bir başka aletten öteye götürmezmiş. Sovyetler Birliği ve benzeri ülkelerin yıkılmasının altında Marksizmin bu anlayışları yatmaktaymış. Yani yıkılışın sorumlusu Marksizm!

Yazar iddiasını şu sözlerle ortaya koyuyor:

*“Ama iddia ediyorum ki, eğer eleştirisi doğru yapıp düzeltilemezse, **Marksizm** Sümer rahip ideolojisinin bile **ahlaken daha gerisinde** ve kapitalizmin en masrafsız bir **oyuncak aletinden** başka bir sonuçla karşılaşamayacağı gibi, **'proleter diktatörlük' teori** ve uygulaması da Sümer'in bir kaba Sargon emperyalizmi, tahakkümü modelinden, **kapitalizmce kullanılan bir başka aletten** öteye gidemeyecektir. **Reel sosyalizmin** hiçbir teorik modelle izah edilemeyen bu çöküşünün altında bu vahim gerçeklik yatmakta ve ne demek istediğime ilişkin bir örnek olmaktadır.”³⁶*

Biz devrimci Marksistler yazarımız gibi düşünmüyoruz. Marksizmin teorisinin ve yönteminin dünyayı değiştirebilecek tek anlayış olduğunu iddia ediyoruz. Marksizmi geliştirmek gerektiğini biliyoruz; ama yazarımızın söylediği liberal yöne doğru değil! Marksizmin temellerini yıkarak onu geliştiremezsiniz. Yazarımız Marksizmin temellerini yıkarak Marksizmi ortadan kaldırmak istiyor. Yazarın önerileri bu yönde! Ayrıca proletarya diktasını-demokrasisini inkâr edenlerin Marksist olmadığını düşünüyoruz.

Sovyetler Birliği ve benzeri ülkelerin yıkılış nedeni olarak Marksizmi değil, Marksizmin uygulanmamış olmasını görüyoruz. Yazarın kendisini de, Marksizmin saflarından, liberal solculuğa geçmiş bir birey olarak değerlendiriyoruz.

Hamburg, Aralık 2012

³⁶Abdullah Öcalan, a.g.y., Cilt I, s. 130.